

Poniżej masz możliwie **najbardziej rozbudowane i uporządkowane zestawienie informacji o Julianie Godlewskim (1903–1983)** oraz jego działalności filantropijnej, oparte na dostępnych źródłach historycznych, publikacjach i opracowaniach.

Julian Godlewski – kim był?

Julian August „Jul” Godlewski (ur. 17 sierpnia 1903 we Lwowie, zm. 4 lutego 1983 w Warszawie) był:

- polskim **prawnikiem** (doktor prawa),
- **oficerem Wojska Polskiego i PSZ na Zachodzie**,
- **przedsiębiorcą** (m.in. związany z koncernem Thyssenów),
- **kolekcjonerem i mecenasem sztuki**,
- jednym z najważniejszych polskich **filantropów XX wieku**.

Po II wojnie światowej żył głównie na emigracji (Argentyna, Szwajcaria – Lugano), ale regularnie wspierał Polskę finansowo i kulturalnie.

Tło życia (ważne dla zrozumienia jego filantropii)

Wojna i emigracja

- walczył w wojnie polsko-bolszewickiej (1920),
- podczas II wojny światowej służył w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie,
- był ciężko ranny w bitwie pod Falaise (1944),

- po wojnie nie wrócił od razu do Polski – działał w Argentynie i Szwajcarii.

Majątek

- pracował na wysokich stanowiskach w europejskim przemyśle stalowym (związki z rodziną Thyssenów),
 - dzięki temu zgromadził duży kapitał, który później przeznaczał na działalność dobroczynną.
-

FILANTROPIA – NAJWAŻNIEJSZE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI

1. Ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego (Wawel i muzea)

To jedna z jego najważniejszych ról.

Zamek Królewski na Wawelu

W latach 1962–1977:

- kupił i przekazał **co najmniej 8 bardzo cennych zabytków**,
- były to m.in.:
 - portrety królów Polski i magnaterii,
 - renesansowe dzieła sztuki,
 - historyczne arras i złotnictwo,
 - zabytkowe kielichy i dzieła sakralne.

 Uznawany za jednego z największych prywatnych dobroczyńców Wawelu XX wieku.

Muzeum Polskie w Rapperswilu (Szwajcaria)

- finansowo wspierał instytucję od lat 50.,
- przekazał **ok. 100 tys. franków szwajcarskich** (kluczowe dla utrzymania muzeum),
- jego darowizny obejmowały:
 - obrazy polskich mistrzów,
 - meble i zabytki,
 - kolekcje sztuki polskiej.

👉 Uznawany za „największego mecenasa Rapperswilu”.

Fundowanie i ratowanie dzieł sztuki

- wykupywał na aukcjach **polonica (dzieła sztuki związane z Polską)** na całym świecie,
- przekazywał je do:
 - Wawelu,
 - Zamku Królewskiego w Warszawie,
 - muzeów w Polsce i Szwajcarii.

👉 jego działania często polegały na „ratowaniu” dzieł przed wywiezieniem do prywatnych kolekcji zagranicznych.

3. Wsparcie polskiego himalaizmu

- finansował wyprawy górskie w latach 60.–80.,
- wspierał m.in.:
 - wyprawy Andrzeja Zawady,
 - wyprawę na Mount Everest (1980 – pierwsze zimowe wejście),
- przekazywał prywatne środki (np. ok. 15 tys. dolarów na ekspedycje).

👉 nazywany „filantropem polskiego himalaizmu”.

4. Wsparcie instytucji medycznych i społecznych

- finansował budowę i rozwój:
 - **Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie,**
 - wspierał:
 - Zakład dla Niewidomych w Laskach,
 - organizacje pomocowe i edukacyjne,
 - stypendia dla osób prywatnych.
-

5. Edukacja i nagrody

Nagroda im. Anny Godlewskiej (od 1963)

- fundacja literacka i kulturalna,
 - upamiętnienie jego matki,
 - nagrody dla:
 - pisarzy,
 - tłumaczy,
 - instytucji promujących kulturę polską.
-

PL 6. Wsparcie kultury polskiej na emigracji

- finansował polskie instytucje w Szwajcarii i Europie,

- wspierał:
 - koncerty,
 - wydarzenia kulturalne,
 - działalność polonijną,
 - organizacje patriotyczne.
-

Charakter jego działalności (ważne w interpretacji historycznej)

W źródłach historycznych często podkreśla się, że:

✓ **nie był „kolekcjonerem dla siebie”**

- kupował dzieła sztuki,
- ale oddawał je do muzeów i instytucji publicznych

✓ **działał systemowo**

- nie były to jednorazowe darowizny,
- lecz stała, wieloletnia strategia ratowania polskiego dziedzictwa

✓ **finansował „ciche” obszary kultury**

- mało medialne projekty,
 - ale kluczowe dla instytucji (muzea, archiwa, badania, wyprawy)
-

Odznaczenia i uznanie

- doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego (1981),
- liczne odznaczenia państwowe i wojskowe,
- uznanie środowisk muzealnych i naukowych.

Śmierć i upamiętnienie

- zmarł 4 lutego 1983 w Warszawie,
- pochowany na **Powązkach Wojskowych**.

Wniosek (najkrócej)

Julian Godlewski był jednym z najważniejszych prywatnych mecenasów kultury polskiej XX wieku, który:

- ratował zabytki i dzieła sztuki,
- finansował muzea (Wawel, Rapperswil),
- wspierał naukę, medycynę i himalaizm,
- stworzył trwałe fundacje kulturalne.